

Bergen op Zoom, 13-08-2021

College van Burgemeester en Wethouders

Geachte College,

In reactie op de door de heer [REDACTED] toegestuurde stukken maakt IVN Groene Zoom hierbij mede namens de vogelwerkgroep Bergen op Zoom, natuurvereniging Namiro, Milieuvereniging Benegora, stichting de Brabantse wal en het Brabants landschap gebruik van de mogelijkheid te reageren op de plannen voor het snelfietspad tussen Bergen op Zoom en Roosendaal.

De natuurorganisaties waarderen het zeer dat ze in de gelegenheid worden gesteld op het concept-inrichtingsplan te reageren. Zij hebben geen inzicht in het besluitvormingsproces over tracékeuze en de afweging die is gemaakt tussen verlies aan natuurwaarden, te verwachten toename van het aantal fietsers en de te maken kosten. Graag ontvangen wij nog de daarover relevante informatie.

Met betrekking tot het tracé merken wij op dat dit nogal abrupt eindigt bij de Marconilaan. Het lijkt ons gewenst het fietspad verder richting het stadscentrum en/of woonwijken uit te breiden.

Quick-scan flora en fauna

Vaatplanten

In het onderzoek wordt geconstateerd dat er in de omgeving van het tracé geen waarnemingen van beschermde vaatplanten bekend zijn. Bij het onderzoek zou er ook aandacht moeten zijn voor soorten van de rode lijst of minder algemene soorten die er kunnen voorkomen. Het inventarisatietijdstip (26 januari) was niet geschikt voor planteninventarisatie en er zullen zeker soorten gemist zijn. Bij IVN Groene Zoom zijn in de bermen groeiplaatsen bekend van Hemelsleutel (rijke groeiplaats in de greppel bij cluster 6), grasklokje (negatieve trend), Lathyruswikke (rode lijst kwetsbaar en achteruitgaand), brede wespenorchis, en rechte ganzel.

Gekeken zou moeten worden of en hoe groeiplaatsen van bedoelde soorten behouden en/of gecompenseerd zouden kunnen worden. Ook ten aanzien van de bomen die er verdwijnen zou gekeken moeten worden naar compensatiemogelijkheden.

Zoogdieren

Er is geconcludeerd dat er nader onderzoek naar vleermuizen nodig is. Dit wordt uitgevoerd en de resultaten zijn dit najaar bekend. Wij worden graag in de gelegenheid gesteld daarop te reageren. In onze opmerkingen bij het ontwerp van het fietspad gaan wij daar met name bij cluster 10 op in.

Amfibieën en reptielen

Geconstateerd wordt dat de aanwezige sloten langs het huidige fietspad tijdens het veldbezoek grotendeels niet watervoerend waren en veel bladinvall bevatten. Wij onderschrijven de conclusie dat dit een negatieve invloed heeft op de aanwezigheid van beschermde soorten niet. Dergelijke biotopen zijn juist geschikt voor onder meer overwinterende amfibieën.

Daarnaast kan het tracé mogelijk op dit moment geen geschikt biotoop zijn voor de rugstreeppad, op het moment dat er graafwerkzaamheden plaats vinden wordt het dit wel en zijn maatregelen nodig om te voorkomen dat verboden uit de Wet natuurbescherming worden overtreden. Bij de eindconclusies wordt dit overigens wel opgemerkt

Ontwerp van het fietspad

Breedte van het fietspad

Elders wordt voor de breedte van een snelfietspad uitgegaan van 4 meter. Zie hiervoor bijvoorbeeld

<https://www.fietsberaad.nl/getmedia/5c43de68-1572-412b-9490-dc8e02669a3f/E80-MWI-KA-1800127-Movares-Ontwerpprincipes-Kernet-Fiets-definitief.pdf.aspx>

Afbeelding 3 | Fietssnelweg F35 (Foto: W.J. te Morsche)

Zeker omdat het langs de Ruijtershoveweg een gevoelige situatie betreft met bomen vlak langs de weg en te verwachten nadelige gevolgen voor de groeiomstandigheden van die bomen is er geen aanleiding hier uit te gaan van een breedte van 4,5 meter. Die 0,5 meter

kan beter ten goede komen aan de bomen. Ter plaatse van de wat minder overzichtelijke situatie bij het viaduct over de A58 wordt een versmalling van het fietspad aanvaardbaar geacht; dit maakt het des te onbegrijpelijk dat over het hele tracé voor 4,5 meter wordt gekozen. De bomen ondervinden ook al nadeel doordat een tegelverharding wordt vervangen door een asfaltverharding

Profiel van de weg

De zuurstofhuishouding van het wortelstelsel wordt negatief beïnvloed door het dichten van greppels. De greppels zijn vanwege de helling ook vaak juist de groeiplaats voor bepaalde bermenplanten en bijbehorende insecten en bevorderen daarmee de biodiversiteit. Omdat zich daar bladafval etcetera verzamelt kan het ook een ideale overwinteringsplaats voor kleine grondgebonden zoogdieren en amfibieën zijn. De greppels kunnen verder bij hevige regenval tijdelijk water opslaan. Het dichten van greppels dient dan ook waar mogelijk te worden voorkomen en waar er zonder de wortels van bomen te beschadigen voldoende ruimte is zouden nieuwe greppels gegraven moeten worden.

Cluster 11

In par 6.3 wordt voorgesteld ter hoogte van cluster 1, waar de afstand van de bomen tot de rand van het fietspad 1,25 meter bedraagt het fietspad te verschuiven richting de rijbaan. Bij cluster 11 bedraagt de afstand van de bomen tot de rand van het fietspad slechts 1 meter. Bij dit cluster lijken er mogelijkheden om die afstand wat te vergroten door het fietspad in oostelijke richting te verschuiven. Geadviseerd wordt die ruimte te benutten.

Cluster 4

In cluster 4 staan de bomen voor een groot deel in een groenstrook tussen de rijbaan en het fietspad van minder dan 1,5 meter breed. De ontwikkelingsruimte voor de bomen is hier zeer beperkt wat ook te zien is aan de achterblijvende groei. Op dit moment met het betegelde fietspad krijgen de wortels nog aan een zijde in zekere mate toetreding van lucht en regenwater. Met het asfalteren van het fietspad worden de groeiomstandigheden nog slechter. Dit wordt onzes inziens in 5.6 van het rapport niet als knelpunt benoemd. Extra maatregelen om de groeiomstandigheden van deze bomen te verbeteren of op zijn minst in stand te houden zijn nodig.

In cluster 4 wordt ook voorgesteld enkele bomen te kappen. De conditie van die bomen is niet steeds aanmerkelijk slechter dan de naastgelegen bomen, en de vraag is dan ook welke criteria zijn gehanteerd om een boom als te kappen aan te merken. Zowel op de plaats van de te kappen bomen als op enkele gaten in de bomenrijen zouden nieuwe bomen geplant moeten worden.

Op enkele plaatsen worden greppels gedempt om verbreding van het fietspad mogelijk te maken. De greppels hebben een functie om water van het fietspad op te vangen en het regenwater vast te houden zodat dit later in de bodem kan infiltreren. Bij in de toekomst te verwachten meer extreme buien en door asfaltering van het fietspad is aandacht voor het voorkomen van wateroverlast op het pad nodig. Omdat wij geen dwarsdoorsneden hebben ontvangen is niet duidelijk of gezorgd is voor voldoende afvoermogelijkheden.

Clusters 5 en 6

Deze clusters bestaan uit forse en zeer waardevolle beuken. In cluster 5 wordt er daarom terecht voor gekozen de bestaande afstand tussen de rand van het fietspad en de stam te vergroten van 1,5 naar 2 meter door het fietspad te verschuiven.

Bij cluster 6 ligt er tussen het fietspad en de beuken een greppel die op zich goed functioneert, leefgebied is voor meerdere soorten en beschikbaar is voor tijdelijke

wateropslag. Om een grasstrook aan de zijde van de oorlogsgraven te sparen wordt ervoor gekozen ter plaatse van de greppel wortelbruggen of boomgranulaat aan te brengen en daarop een halfverharding te leggen. Een dure en voor de bomen allerm minst risicoolse oplossing. Bomen groeien het best in een humusrijke openbodemstructuur met holtes die door onder meer regenwormen zijn ontstaan. In een dergelijke bodem kunnen ook mycelia van diverse fungi tot ontwikkeling komen. Wortelbruggen en boomgranulaat zijn dan ook slecht voor de biodiversiteit en de groeiomstandigheden van de bomen. Boomgranulaat is ook een gebiedsvreemd materiaal van onbekende chemische samenstelling waar schimmels en dergelijke geen of slechte ontwikkelingsmogelijkheden hebben. De voorgestelde inrichting is kortom slecht voor de bomen en de biodiversiteit. De natuurorganisaties pleiten er sterk voor de kwaliteit van deze vitale bomen niet in de waagschaal te stellen en te kiezen voor het versmallen van de grasstrook tussen het fietspad en de begraafplaats en zonodig de zone tussen het fietspad en de greppel, en de greppel zelf te handhaven. Het is overigens onbegrijpelijk dat in een periode dat overal wadi's worden gepromoot en aangelegd deze greppel zou moeten verdwijnen.

Cluster 7

Verbreiding van het fietspad gaat hier ten koste van een aantal zeer forse en vitale eiken. Hieraan valt helaas niet te ontkomen. Voorgesteld wordt de ruimte die na het kappen van de eiken ontstaat te benutten om het fietspad hier bijvoorbeeld 1 meter in noordelijke richting op te schuiven zodat de eiken in het zuidelijke aansluitende deel van cluster 4 meer groeiruimte krijgen dan de circa 1,5 meter die ze nu hebben.

Aangegeven wordt dat overwogen kan worden de eiken te verplanten. Gelet op de omvang van de eiken is dit een zeer dure oplossing en de ligging vlakbij het fietspad maakt het, zo daar al de benodigde tijd van 1 à 2 jaar voor beschikbaar is, waarschijnlijk niet mogelijk de wortels vooraf rondom af te steken.

Cluster 8

Oostelijk van cluster 8 staat een groepje coniferen een taxus en een hulst. Die staan niet aangegeven als te kappen maar zullen ongetwijfeld ook moeten verdwijnen.

Cluster 9

De aanwezige beuken zijn qua omvang waarschijnlijk wel nog geschikt om te verplaatsen, maar ook hier is er waarschijnlijk onvoldoende ruimte en tijd om de noodzakelijke voorbereidende werkzaamheden uit te voeren.

Cluster 10

Geconstateerd wordt dat de eiken in cluster 10 wat dood hout bevatten maar overigens in redelijke tot goed conditie verkeren. Deze rij is niet alleen landschappelijk zeer waardevol maar er is een grote kans dat deze bomenrij (samen met de aansluitende bomen in de gemeente Roosendaal) ook een functie als trekroute voor vleermuizen vervult of kan vervullen. Het vleermuizenonderzoek dat nog moet worden afgerond zal daar meer duidelijkheid over verschaffen. Er zou wat ons betreft alles aan moeten worden gedaan om deze bomenrij te sparen door het fietspad niet aan de noordkant maar aan de zuidkant te verbreden. Dat maakt het nodig de rijbaan wat te verschuiven. Omdat het fietspad aan de zuidzijde van de weg verdwijnt is daar fysiek voldoende ruimte voor. Als dure voorzieningen als het verplaatsen van bomen en de aanleg van wortelbruggen in cluster 6 achterwege blijven kunnen daarvoor ook de nodige financiën worden gevonden. Afstemming met de gemeente Roosendaal is noodzakelijk omdat ook daar circa 20 bomen gespaard zullen moeten worden door de rijbaan te verschuiven.

Cluster 14

De in dit cluster staande twee bomen zijn niet aangemerkt als te kappen maar op tekening lijkt het of deze bomen in het tracé staan. Mogelijk kunnen deze worden gespaard door de toch al noodzakelijke uitbreiding van de overkluizing van de Zoom iets meer te verruimen.

Cluster 16

Volgens de tabel in par 6.3 wordt de aanwezige greppel gedempt en wordt de afstand tussen het fietspad en de stam van de boom hier vergroot van 1,25 meter tot 1,5 meter. Ook 1,5 meter is nog weinig en er lijkt hier ruimte om die afstand verder te vergroten. Voorgesteld wordt dat dan ook te doen. Verder verdient het aanbeveling de mogelijkheden te onderzoeken hier maar wellicht ook elders nieuwe greppels te graven.

Met vriendelijke groet,

[Redacted signature]

[Redacted name]

bestuurslid IVN Groene Zoom mede namens natuurvereniging Namiro,
milieuvereniging Benegora, stichting De Brabantse Wal en stichting tot
Behoud van het Halsters Laag en het Buitengebied van West-Brabant